

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Volný čas rodin s dětmi předškolního věku v kontextu života na venkově

Autor práce: Ing. Lenka Lapšanská

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Mgr. Petra Tlčimuková, Ph.D.

Datum: 20. 8. 2020

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Autorka píše, že cílem práce „je s oporou o odbornou literaturu popsat volný čas dnešní venkovské rodiny s dětmi předškolního věku (...) Diplomová práce zodpovídá otázku po tom, jakým způsobem tráví současná venkovská rodina volný čas (...) Využívá k tomu kvalitativních metod výzkumu, zejména pak polostrukturované rozhovory s matkami (s. 6-7).

Na straně 49 svůj cíl autorka konkretizuje, když píše, že „v následující výzkumné části budu také ověřovat, jestli jsou ve venkovském prostředí stále zachovávány tradiční role nebo zde můžeme mluvit o postmoderní rodině/matce. Ve výzkumu se zaměřím na současnou rodinu na venkově, protože je zajímavé sledovat, zda právě na venkově přetrvávají nějaké formy tradiční rodiny, výchovy a životních způsobů.“ Výzkumné otázky jsou jasně specifikovány na straně 50.

Cíl práce a způsob, jakým ho bude dosaženo, jsou přesně formulovány a nabízí potenciálně zajímavý vhled do společenskovedně relevantního tématu, ve kterém se propojuje zájem o rodinu jakožto klíčovou společenskou instituci podléhající významným proměnám ve své funkci, roli a podobě na jedné straně, a venkova, který je považován za prostředí konzervující tradiční vzorce sociálního života na straně druhé.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>

<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	ano	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	dobré	s výhradami	špatné
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Zpracování tabulek, obrázků, příloh</i>	dobré	s výhradami	špatné

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Předkládána DP se se zaměřením na společenskovedně zajímavé téma snaží o propojení oboru pedagogiky volného času a sociologie. Teoretická část je přehledně sepsána, smysluplně využívá relevantních zdrojů a vyúsťuje v přesně definovanou výzkumnou otázku, pro jejíž zodpovězení využívá vhodně zvolené metodologie. Ačkoliv část prezentující analýzu a interpretaci výzkumných dat je neméně přehledně psaná, ke způsobu analýzy mám několik poznámek.

Autorka, zřejmě podvědomě, do jisté míry v práci s daty idealizuje vlastní interpretace a klouže po povrchu sdělení respondentek. Bylo by třeba jít více po významech jednotlivých sdělení a po způsobech jejich formulace. Měla by se ptát, jakým způsobem mluví o dětech (něco chtějí, je nutné si od nich odpočinout, volný čas jako opět čas s dětmi, čas pro sebe jako jediná chvílka relaxu – tedy nejen čas ale také prostor pro sebe, děti jako investice do budoucna – v čem spočívá kvalita rodinných vztahů, které svou péči chtějí do budoucna zajistit), o svém volném čase (volný čas matky jako čas další práce), a o roli otce (když potřebuju, tak mi pohlídá). Užití citace z výpovědí dle mého názoru ukazují především na fakt, že se volný čas respondentek z velké části neukazuje být jako čas, který mají sami pro sebe, ale naopak je časem, který z většiny tráví další prací či dalším péčí o děti.

Na základě takové analýzy by bylo možné dojít k preciznější kauzalitě, která je naznačena v představovaném paradigmatickém modelu. Autorka by se dle mého názoru měla ptát, jaké existují příčiny nedostatku volného času respondentek (finance, absence vlastních zájmů, podřízenost zájmům dětí či manžela, apod.). Tento nedostatek volného času, ačkoliv není demonstrován ve všech výpovědích explicitně, či je dokonce popírán, objektivně existuje, jak vyplývá ze způsobů trávení času, který samy respondentky

nazývají volným časem (tedy úklid domácnosti, vaření, hra s dětmi, brigáda apod.). Zjištění takových příčin je opravdu cílem užité metody, tedy zakotvené teorie. Dále se můžeme ptát, zda-li se tedy jedná o aktuální spokojenost respondentek, či, jak se objevuje na mnoha místech ve výpovědích, je to právě ona investice s očekáváním změny k lepšímu (tj. např. více času pro sebe a partnera, kvalitní vztahy s dětmi) v budoucnu. Jejich spokojenost dost možná nemá přímou vazbu na způsob trávení volného času, pokud o takovém lze vůbec mluvit (jinými slovy, bylo by pro práci velmi prospěšné, kdyby autorka objasnila, jakým způsobem lze vlastně definovat volný čas v období rodičovské dovolené). Když autorka píše, že touha být spolu je klíčovou příčinou spokojenosti se způsobem trávení volného času (s. 82), bylo by třeba podívat se blíže na kontext těchto vyjádření. Nemůže být příčinou spokojenosti spíše fakt, že volný čas ženy je definován časovými možnostmi muže, a tedy pokud muž tráví svůj volný čas převážně s rodinou, lze takový čas považovat z pohledu žen za uspokojivě strávený, ba dokonce za volný čas samotné ženy, a to i přesto, že jej naplňuje dalšími činnostmi pro zajištění fungování domácnosti apod.? Jak autorka v práci ukazuje, dokonce i téma svobody je vázáno na bezpečnost dětí v okolí bydliště (s. 82). Na straně 88 pak nabízí otázku k zamyšlení, zda lze volný čas matek na rodičovské dovolené zkvalitnit novými možnostmi hlídání dětí. To je významný bod, který opět nutí vzít v potaz přítomnost takových služeb ve venkovském prostředí a důsledky, které z jejich dostupnosti/nedostupnosti plynou. Je, dle Vašich zjištění, vybavenost venkova takovýmto typem služeb determinující pro způsob trávení času ženy na rodičovské dovolené?

I přes vznesené otázky či kritické poznámky k analýze hodnotím v celkovém náhledu práci jako zdařilou a čtivou, rozhodně dosahující požadavků na DP. Je také nutné poznamenat, že samotný průběh výzkumu značně poznamenala pandemická situace, vzhledem ke které byl pozměněn výzkumný vzorek a také způsob sběru dat. I přes tyto obtíže se nicméně autorce podařilo výzkum realizovat. Pozitivně dále hodnotím snahu autorky o reflexi nedostatků výzkumu a limitů ve výpovědi samotných dat. Jako vedoucí DP si dovoluji zhodnotit průběžnou spolupráci s autorkou velmi pozitivně, a stejně tak hodnotím i autorčin zájem o téma, nasazení svědomitost a pečlivost.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

K formální stránce práce nemám výhrad. Práce je přehledně strukturovaná, proporcčně vyvážená a zahrnuje všechny náležitosti kladené na DP včetně jednotného citačního aparátu. Pouze místy chybí odkaz na zdroj (př. Typologie rodiny, s. 9 či zmínka o představitelích feminismu, s. 14). Místy také ruší mírně neobratná stylistika, která není v souladu s vědeckým diskurzem (př. Pobyť v přírodě a starost o hospodářská zvířata byla pro děti na začátku 20. století každodenním chlebem, s. 42). Práci považuji po formální stránce za zdařilou a čtivou, splňující veškeré nároky.

Výsledné hodnocení práce

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením 1,5

Navržené hodnocení

1,5

20. 8. 2020, Hradec Králové

datum a místo

podpis autora posudku